

Granskning av styrelser och nämnder:

- Internkontroll***
- Uppföljning av åtgärder utifrån revisionens rapportering***
- Uppföljning av ekonomi och verksamhet***

Uppsala kommun

2014-04-10

Utfört arbete

- Som en del i 2013 års revisionsarbete har en genomgång skett av styrelsers och nämnders protokoll. Genomgången har omfattat följande områden:
  - Genomgång av internkontrollplaner och rapportering av genomförda kontrollaktiviteter samt bedömning av styrelsens/nämndens arbete med detta.
  - Uppföljning av styrelsens/nämndens hantering av revisionens rapportering med fokus på granskning av intern kontroll och granskning inom området etik och korruption.
  - Uppföljning av rapportering av verksamhet och ekonomi samt bedömning av styrelsens/nämndens aktiviteter utifrån lämnad rapportering.
- Våra samlade noteringar redovisas i denna rapport. Som bilagor redovisas iakttagelser och bedömningar per styrelse/nämnd.

Förekomst av internkontrollplaner 2013

Enligt Uppsala kommuns reglemente ska varje nämnd upprätta en internkontrollplan och sedan genomföra uppföljning och rapportera detta till kommunstyrelsen.

Vi kan konstatera att samtliga granskade nämnder och styrelser har utarbetat internkontrollplaner och behandlat dessa på sammanträden.

Rapportering av internkontrollarbetet 2013 har skett i samtliga granskade nämnder förutom kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har vid möte i april 2014 behandlat avrapportering av arbetet inom den egna verksamheten samt kommunens samlade arbete (styrelser/nämnder/bolag).

Se tabell 1.

Ej granskade nämnder:

- Överförmyndarnämnden
- Valnämnden
- Namngivningsnämnden

Förekomst av internkontrollplaner och rapportering av uppföljning internkontroll

Tabell 1. Förekomst av internkontrollplaner och rapportering

Nämnd	Plan	Rapportering
Kommunstyrelsen	x	-
Barn- och ungdomsnämnden	X	X
Gatu- och samhällsmiljönämnden	X	X
Nämnden för Hälsa och omsorg	X	X
Idrotts- och fritidsnämnden	X	X
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	X	X
Socialnämnden för barn och unga	X	X
Styrelsen för Teknik och service	X	x
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	X	X
Styrelsen för Vård och bildning	X	X
Äldrenämnden	X	X
Plan- och byggnadsnämnden	X	X
Kulturnämnden	x	x
Räddningsnämnden	x	x

Bedömning av internkontrollplaner

Tabell 2 beskriver översiktligt innehållet i respektive nämnds interkontrollplan och vår bedömning.

Bedömning av internkontrollplaner

Bedömning av interkontrollplanerna har skett utifrån en skala 1 till 5. Vår bedömning av innehållet baseras på ett antal sammanvägda faktorer, såsom antalet kontrollmoment, kontrollmomentens koppling till identifierade risker, tydlighet i vad kontrollen avser och tydlighet i krav på rapportering. Högsta betyget är 5, som motsvarar en mycket bra internkontrollplan med en tydlig riskanalys, väl anpassade och definierade kontroller enligt definierade risker. Vi vill poängtera att bedömningen baseras på en översiktliga genomgång. Vi har inte genomfört en fördjupad bedömning av relevansen i de olika kontrollmomenten givet respektive verksamhets inriktning.

Klassificering av kontrollmoment

Vi har genomfört en klassificering vilka kontroller som vi bedömer ingår i tre huvudkategorier (verksamhetskontroller, finansiella kontroller och kontroller av regelefterlevnad). Klassificeringen bygger på de områden som interna kontrollen ska omfatta.

- Effektivitet och produktivitet i verksamheten.
- Tillförlitlig finansiell rapportering
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, regler mm

Kontroller som berör oegentligheter som riskområde

Arbetet med internkontrollplaner och uppföljning av dessa är ett systematiskt verktyg för att följa verksamheten ur en rad aspekter, och en av dem är risken för och förekomsten av oegentligheter. I vår sammanställning lyfter vi fram exempel i internkontrollplanerna på kontrollområden som berör risker för oegentligheter och korrupption.

Tabell 2 PwC klassificering

Nämnd	Bedömning detaljnivå (5=bäst)	Antal kontrollmoment	Varav verksamhetskontroller	Varav finansiella kontroller	Varav kontroller av regelbrottsnivå	Varav oegentligheter som riskområde
Kommunstyrelse	1	10	-	8	2	Fyra kontroller, se bilaga 1
Barn- och ungdomsnämnden	4	13	4	5	4	Två kontroller, se bilaga 2
Gatu- och samhällsmiljönämnden	4	15	5	4	6	Tre kontroller, se bilaga 3
Nämnden för Hälsa- och omsorg	2	7	5	1	1	En kontroll, se bilaga 4.
Idrotts- och fritidsnämnden	4	9	3	3	3	Två kontroller, se bilaga 5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	3	8	4	4	-	Inga kontroller, se bilaga 6
Socialnämnden för barn och unga	4	19	7	2	10	Tre kontroller, se bilaga 7
Styrelsen för Teknik och service	3	7	3	3	1	En kontroll, se bilaga 8
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	4	28	7	8	13	Fem kontroller, se bilaga 9
Styrelsen för Vård och bildning	3	5	2	2	1	Två kontroller, se bilaga 10
Äldrenämnden	2	6	4	2	-	Inga kontroller, se bilaga 11
Plan- och byggnadsnämnden	4	8	2	4	2	Inga kontroller, se bilaga 12
Kulturnämnden	3	31	15	9	7	Fyra kontroller, se bilaga 13
Räddningsnämnden	3	5	2	2	1	Två kontroller, se bilaga 14

Bedömning av uppföljning av internkontrollplaner

Bedömning av uppföljning

På följande sidor redovisas i tabell 3 vår bedömning av rapportering av uppföljning enligt interkontrollplan. Nämndens/styrelsens aktiva styrning och uppföljning är mycket central i arbetet med att säkerställa en god intern kontroll. Vi har vid vår genomgång av protokoll för 2013 sammanställt antalet rapporttillfällen avseende uppföljning av intern kontroll till nämnden/styrelsen, huruvida nämnden/styrelsen beslutat om specifika aktiviteter med anledning av rapporteringen samt sammanfattande observationer per nämnd.

Vi kan konstatera att Barn- och ungdomsnämnden behandlat rapportering av uppföljning av internkontrollplanen vid tre tillfällen. Övriga nämnder/styrelser har behandlat uppföljningen vid ett tillfälle.

Åtta av fjorton granskade nämnder har beslutat om specifika aktiviteter som en följd av rapporteringen.

Sammanfattande noteringar

- Arbetet med internkontrollarbetet i form av framtagande av internkontrollplaner är i många fall ambitiöst och rapportering av genomförda kontrollaktiviteter sker. Kopplingen mellan risk och kontrollmoment kan förbättras.
- Återrapporteringen till nämnd/styrelse är enligt vår bedömning för begränsad. Beslutade tydliga och tidssatta åtgärder vid noterade brister och avvikelser i uppföljningarna saknas ofta.
- Kommunstyrelsen har under 2013 inte behandlat internkontrollfrågorna i tillräcklig omfattning. Kommunstyrelsen behöver stärka sin uppsikt över kommunens samlade internkontrollarbete. En betydande förbättring har skett under 2014. Vid kommunstyrelsemötet i april 2014 behandlades flera ärenden beträffande den interna kontrollen däribland riktlinjer för bissysslor, representation och arbetet mot mutor. Vidare behandlade kommunstyrelsen vid aprilmötet kommungemensamma regler för arbetet med internkontroll 2014 och yttrande till kommunrevisionen beträffande risker för korrupktion och oegentligheter.

Bedömning av rapportering av internkontrollplan

Tabell 3. Bedömning av rapportering av internkontrollplan			
Nämnd	Hur många rapporteringstillfällen	Nämndens beslut om specifika aktiviteter framgår av protokoll	Sammanfattande observationer per nämnd
Kommunstyrelsen	0	Nej	Dokumenterad riskanalys saknas. Endast kontrollmoment avseende finansiella kontroller. Rapportering avseende 2013 har skett i april 2014.
Barn- och ungdomsnämnden	3	Ja	Nämnden beslutat om fler avstämningpunkter samt givit uppdrag med anledning av rapporteringen..
Gatu- och samhällsmiljönämnden	1	Ja	Kontorets arbete med intern kontroll synes gediget och välarbetat med ambitioner.
Nämnden för Hälsa- och omsorg	1	Nej	Tydlighet i riskanalys, internkontrollplan och rapportering bör förbättras.
Idrotts- och fritidsnämnden	1	Ja	Kontorets arbete med intern kontroll bedöms gediget och genomarbetat med ambitioner.

Forts. bedömning av rapportering av internkontrollplan

Tabell 3 del 2. Bedömning av rapportering av internkontrollplan

Nämnd	Hur många rapporteringstillfällen	Nämndens beslut om specifika aktiviteter framgår av protokoll	Sammanfattande observationer per nämnd
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	1	Nej	. En avrapporteringsperiod finns för samtliga kontroller. Antalet kontroller är rimliga . Samtliga kontroller/moment har bedömts med sannolikhet och risknivå. Dokumenterad riskanalys saknas
Socialnämnden för barn och unga	1	Ja	Omfattande IK-plan, uppföljningar/kontroller ska göras månadsvis. Rapportering till nämnd en gång under 2013. Nämnden har beslutat om handlingsplan över brister vilket är positivt.
Styrelsen för Teknik och service	Löpande	Ja	Kontroller samt åtgärder är föremål för beslut mm i styrelsen. Styrelsen behöver bli tydligare beträffande återrapportering.

Forts. bedömning av rapportering av internkontrollplan

Tabell 3 del 3. Bedömning av rapportering av internkontrollplan

Nämnd	Hur många rapporteringstillfällen	Nämndens beslut om specifika aktiviteter framgår av protokoll	Sammanfattande observationer per nämnd
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	1	Nej	Omfattande internkontrollplan med gedigen rapportering. Antalet kontrollmoment är många. En särskild kontrollplan har gjorts för försörjningsstöd.
Styrelsen för Vård och bildning	1	Nej	Styrelsens internkontrollplan är kommunicerad på en övergripande nivå men bedöms omfatta de väsentligaste områdena. Rapportering har skett vid ett tillfälle. Vid rapporteringstillfället var ej samtliga uppföljningar slutförda.

Forts. bedömning av rapportering av internkontrollplan

Tabell 3 del 4. Bedömning av rapportering av internkontrollplan

Nämnd	Hur många rapporteringstillfällen	Nämndens beslut om specifika aktiviteter framgår av protokoll	Sammanfattande observationer per nämnd
Äldrenämnden	1	Nej	Tydlighet i riskanalys, internkontrollplan och rapportering bör förbättras
Plan- och byggnadsnämnden	1	Ja	Internkontrollplan är genomarbetad och bra rapportering.
Kulturnämnden	1	Nej	Internkontrollplan är omfattande. Kontroller är genomförda men det är otydligt vilka åtgärder som ska vidtas utifrån rapporteringen.
Räddningsnämnden	1	Ja	Internkontrollplan är gjord utifrån riskbedömning. Ett behov finns av tydligare förslag på aktiviteter för hantering av identifierade brister.

Uppföljning av revisionens rapportering

Revisionen genomför årligen granskning av kommunens samlade verksamhet. Ansvar för verksamheten och den interna kontrollen åvilar enligt kommunallagen kommunstyrelsen och nämnderna. En viktig del i revisionsarbetet är att rapportera brister och förstärkningsområden till ansvariga.

Ansvarig styrelse/nämnd bör besluta om åtgärder och kontrollera att åtgärder genomförs inom en viss tidsram. En viktig del i detta är att ställa tydliga krav på återrapportering.

Vi har genom protokollsläsning gjort en genomgång av vilka revisionsrapporter som under 2013 behandlats av respektive nämnd/styrelse. Resultatet redovisas på följande sidor tabell 4.

Utifrån vår granskning drar vi följande slutsatser:

- Samtliga rapporter som tillsänds en nämnd/styrelse bör behandlas i nämnden/styrelsen. Beslut samt kommentarer bör tydligt framgå av protokollen. Sammantaget bedömer vi att detta skett i alltför begränsad omfattning. Detta gäller framförallt revisionens rapportering av granskning av internkontroll samt granskning av etik- och korruptionsfrågor.
- Kommunstyrelsen har ett speciellt ansvar att förbättra och förstärka den interna kontrollen bl a utifrån noterade brister i revisionens rapportering. Detta gäller såväl ansvaret för kommunstyrelsens egna verksamhet som uppsikten över övriga nämnders/styrelsers arbete. Kommunstyrelsen har enligt vår bedömning under 2013 ej hanterat detta på ett tillfredställande sätt. Som tidigare nämnts har vi noterat en förbättring under 2014.

Uppföljning av revisionens rapportering

Tabell 4. Uppföljning av revisionens rapportering

Nämnd	Antal revisionsrapporter som behandlats av nämnden/styrelsen	Varav intern kontroll	Sammanfattande bedömning
Kommunstyrelsen	Vid vår granskning av kommunstyrelsens protokoll har vi noterat att flera rapporter som tillställts kommunstyrelsen under 2013 ej varit föremål för hantering i styrelsen. Närmare beskrivning framgår av bilaga 1.		
Barn- och ungdomsnämnden	2	0	Rapport intern kontroll har ej behandlats av nämnden.
Gatu- och samhällsmiljönämnden	2	1	Rapporter har hanterats. Rapport etik och korruption har hanterats under 2014.
Nämnden för Hälsa- och omsorg	0	0	Inga rapporter har varit uppe i nämnden.. Rapport etik och korruption har berörts i samband med internkontrollplan
Idrotts- och fritidsnämnden	2	1	Rapport etik och korruption har inte behandlats av nämnden.
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	1	0	Rapport intern kontroll och etik och korruption har inte behandlats av nämnden.
Socialnämnden för barn och unga	1	1	Rapport etik och korruption upptagen som informationsärende..
Styrelsen för Teknik och service	3	0	Rapport intern kontroll och etik och korruption har inte behandlats av styrelsen.

Forts. uppföljning av revisionens rapportering

Tabell 4 del 2. Uppföljning av revisionens rapportering

Nämnd	Antal revisionsrapporter till nämnden	Varav intern kontroll	Sammanfattande bedömning
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	1	0	Rapport intern kontroll och etik och korruption har inte behandlats av nämnden.
Styrelsen för Vård och bildning	3	1	Rapport etik och korruption har behandlats av styrelsen.
Äldrenämnden	2	0	Rapport intern kontroll och etik och korruption har inte behandlats av nämnden.
Plan- och byggnadsnämnden	3	1	Rapport etik och korruption har inte behandlats av nämnden. Rapport intern kontroll har behandlats av nämnden.
Kulturnämnden	1	1	Rapport etik och korruption har inte behandlats av nämnden. Rapport intern kontroll har behandlats av nämnden
Räddningsnämnden	3	2	Rapporter har behandlats på ett tillfredsställande sätt.

Uppföljning av ekonomi och verksamhet

En aktiv uppföljning och rapportering av ekonomi och verksamhet är en central del i respektive styrelse och nämnds ansvarsutövande. I det fall rapporteringen pekar på stora avvikelser i förhållande till ekonomisk budget och verksamhetsmässiga målsättningar krävs aktiva åtgärder och att ansvarig nämnd/styrelse följer upp de beslut som fattats.

Vi har genomfört en övergripande granskning av respektive nämnds/styrelses hantering av rapportering av ekonomi och verksamhet. Vi har genomfört granskningen genom läsning av protokoll och analys av beslut som nämnden/styrelsen tagit i förhållande till den erhållna rapporteringen.

Flertalet nämnder och styrelser behandlar verksamhets- och finansiell rapportering enbart vid del- och årsbokslut, dvs tre gånger om året. Med beaktande av den betydande verksamhet som finns inom respektive nämnd/styrelse bör de följa utvecklingen vid varje månadsmöte. Förslagsvis bör varje nämnd/styrelse anta en rapportinstruktion för att säkerställa en tillräcklig uppföljning.

I vår granskning har vi bedömt varje styrelses/nämnds uppföljning utifrån skalan:

Bra - Tillfredsställande – Otillräcklig

Vår bedömning framgår av tabell 5, för specifika iakttagelser se respektive bilaga.

Bedömning av uppföljning av ekonomi och verksamhet

Tabell 5. Uppföljning av ekonomi och verksamhet

Nämnd	Bedömning
Kommunstyrelsen	Tillfredställande
Barn- och ungdomsnämnden	Otillräcklig
Gatu- och samhällsmiljönämnden	Otillräcklig
Nämnden för Hälsa och omsorg	Bra
Idrotts- och fritidsnämnden	Otillräcklig
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Tillfredsställande
Socialnämnden för barn och unga	Tillfredsställande
Styrelsen för Teknik och service	Tillfredsställande
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnd	Tillfredsställande
Styrelsen för Vård och bildning	Otillräcklig
Äldrenämnden	Tillfredsställande
Plan- och byggnadsnämnden	Tillfredställande
Kulturnämnden	Tillfredsställande
Räddningsnämnden	Bra

Avslutning

Utifrån genomförd granskning har vi noterat:

- Arbetet med internkontroll och förebyggande arbete för att minska risker för korruption och oegentligheter behöver förstärkas inom Uppsala kommun. Vi vill här peka på det övergripande ansvar som nämnder och styrelser har för detta arbete. Vi kan konstatera ett ökat fokus på området under 2014. Kommunstyrelsen har under 2014 behandlat och utarbetat styrande dokument inom området. Det är av avgörande betydelse att arbetet med implementering av dessa sker skyndsamt och att respektive nämnd/styrelse aktivt följer upp efterlevnad.
- Styrelser och nämnder bör på ett tydligare sätt följa upp att brister som påtalas i revisionens rapportering åtgärdas och att åiterrapportering av beslutade åtgärder sker.
- Ekonomi- och verksamhetsuppföljning är central och sammantaget bedöms detta i flertalet fall ske på ett tillfredsställande sätt till nämnd/styrelse. Vi vill peka på vikten av månatlig redovisning till nämnd/styrelse speciellt i de fall där stora budgetavvikelser noteras eller befaras och att beslutade åtgärder framgår av protokoll.

2014-04-10

Eva Blom
Maria Wigenfeldt
Pär Månsson